

Het autonome zenuwstelsel en depressie in ouderen

Carmilla Licht

Zowel depressie als hart- en vaataandoeningen zijn veel voorkomende ziekten. Uit onderzoek blijkt dat mensen met depressie vaker hart- en vaatziekten hebben dan mensen zonder depressie. Eerder onderzoek suggereert dat het autonome zenuwstelsel (dat deel van het zenuwstelsel dat zorg draagt voor alle automatische processen in het lichaam zoals de ademhaling, hartslag en spijsvertering) niet goed of anders functioneert bij mensen met depressie. Een ontregeld autonoom zenuwstelsel is een risicofactor voor het ontwikkelen van hart- en vaatziekten en het idee is dan ook dat dit de reden is dat depressieve mensen vaker hart- en vaatziekten hebben.

Zeker bij ouderen, bij wie de flexibiliteit van het hart langzaam achteruitgaat, zou het autonome zenuwstelsel een belangrijke rol kunnen spelen in de relatie tussen depressie en hart- en vaatziekten. Uit eerder onderzoek bij volwassenen (Nederlandse Studie naar Depressie en Angst, NESDA) is gebleken dat het gebruik van antidepressiva een enorme invloed had op het autonome zenuwstelsel.

Alle deelnemers aan NESDO zijn gevraagd een hartkastje te dragen tijdens het interview. Het hartkastje meet de invloed van het autonome zenuwstelsel op het hart. Met die informatie konden we de werking van het autonome zenuwstelsel vergelijken tussen ouderen met depressie en ouderen zonder depressie. Er bleek inderdaad sprake te zijn van ontregeling van het autonome zenuwstelsel bij ouderen met depressie. Maar na verder onderzoek bleek dit voornamelijk verklaard te worden door het gebruik van antidepressiva. De hartactiviteit van de mensen met depressie die geen antidepressiva slikten verschilde namelijk niet van de hartactiviteit van de mensen zonder depressie. De hartactiviteit van de mensen met depressie die wel antidepressiva slikten was wel verschillend. Vooral bij de gebruikers van de klassieke tricyclische antidepressiva werd een ontregeling van het autonome zenuwstelsel gezien. Uiteraard is het een belangrijke vraag of deze ontregeling ook daadwerkelijk leidt tot een verhoogd risico op hart- en vaatziekten en hoe de ontregeling en het mogelijke risico op hart- en vaataandoeningen zich verhoudt ten opzichte van de positieve effecten van het gebruik van antidepressiva.